

Raport z inwentaryzacji zabytków nieruchomych Gminy Grodzisk Mazowiecki

WGS 84
P O L S K A

Opracowany przez Zespół

WGS84 Polska Sp. z o.o.
ul. Warszawska 14 lok. 5
05-822 Milanówek

www.wgs84.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Wykaz zabytków nieruchomych na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki	4
2.1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków.....	4
2.2. Obiekty nieruchome uznane jako pomniki historii i parki kulturowe.....	6
2.3. Obiekty nieruchome objęte ochroną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.....	7
2.4. Obiekty nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego.....	9
2.5. Obiekty nieruchome planowane do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego.....	12
3. Inwentaryzacja terenowa zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego, ujętych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i wojewódzkiej ewidencji oraz planowanych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków	14
3.1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków.....	14
3.2. Zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.....	15
3.3. Zabytki nieruchome planowane do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków	16
3.4. Zestawienie istniejących obiektów zabytkowych.....	17
4. Stan zachowania obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego, ujętych oraz planowanych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków	18
4.1. Zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego	18
4.2. Zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego	20
4.3. Zabytki planowane do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego.....	22
5. Propozycja ujęcia zabytków nieruchomych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Grodzisk Mazowiecki.....	24
6. Bibliografia.....	29
7. Załączniki	30

1. Wprowadzenie

Ochrona zabytków, które znajdują się na terenie gminy należy do obowiązków samorządu lokalnego. Zadania stojące przed organami administracji publicznej, wskazane zostały w art. 4 *ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, z późn. zm.). Do zadań samorządów należy zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie, zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków, przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę, kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków oraz uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Inwentaryzacją objęto zabytki nieruchome, znajdujące się na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki. Według definicji, zawartej w *ustawie z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, zabytki nieruchome stanowią:

- ✓ krajobrazy kulturowe,
- ✓ układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane,
- ✓ dzieła architektury i budownictwa,
- ✓ dzieła budownictwa obronnego,
- ✓ obiekty techniki, a zwłaszcza kopalnie, huty, elektrownie i inne zakłady przemysłowe,
- ✓ cmentarze,
- ✓ parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni,
- ✓ miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Niniejszy raport został opracowany na podstawie umowy nr BR.WPP.317.2016 z 26 września 2016 r. zawartej pomiędzy Gminą Grodzisk Mazowiecki i WGS84 Polska Sp. z o.o.

2. Wykaz zabytków nieruchomych na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami formami ochrony zabytków są:

- ✓ wpis do rejestru zabytków,
- ✓ wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa,¹
- ✓ uznanie za pomnik historii,
- ✓ utworzenie parku kulturowego,
- ✓ ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

2.1. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków

Rejestr zabytków województwa mazowieckiego jest prowadzony przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie (Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa). W rejestrze zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego znajduje się 45 obiektów zabytkowych z terenu Gminy Grodzisk Mazowiecki (tabela nr 1).² Wykaz przekazany przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pismem z dnia 05.10.2016 r. o znaku WD.5133.2.15.2016 (załącznik nr 1) stanowił podstawę do prowadzenia prac terenowych, mających na celu opracowanie Gminnej ewidencji zabytków Gminy Grodzisk Mazowiecki.

Tabela nr 1: Zestawienie zabytków nieruchomych z terenu Gminy Grodzisk Mazowiecki wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego (stan na 05.10.2016 r.)³

Lp.	Obiekt	Numer w rejestrze zabytków woj. mazowieckiego	Data wpisu do rejestru zabytków	Lokalizacja
1	Dwór	42	10.02.2003 r.	Adamowizna 90D
2	Park dworski	42	17.12.1979 r.	Adamowizna 90D
3	Willa (wraz z ogrodem, stawem oraz aleją dojazdową)	43	10.02.2003 r.	Adamowizna 90

¹ Zgodnie z art. 14a ustawy o z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami na listę Skarbów Dziedzictwa wpisuje się zabytek ruchomy o szczególnej wartości dla dziedzictwa kulturowego.

² W zestawieniu przekazanym przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pismem z dnia 05.10.2016 r. (znak WD.5133.2.15.2016) znajdują się dwie karty archiwalne, tj. oficyna z zespołu dworskiego w Izdebnie Kościelnym, decyzja wyjaśniona postanowieniem MKiDN nr dn. 03.07.97 r., a z wpisu do rejestru zabytków skreślona została oficyna dworska (stary dwór) oraz dwór w Kraśniczej Woli, skreślony decyzją MK z dn. 06.12.1978 r.

³ Na podstawie pisma z dnia 05.10.2016 r. (znak WD.5133.2.15.2016) Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, uzupełnionego pocztą elektroniczną z 20.10.2016 r.

Lp.	Obiekt	Numer w rejestrze zabytków woj. mazowieckiego	Data wpisu do rejestru zabytków	Lokalizacja
4	Ogród (wraz ze stawem) oraz aleją dojazdową przy willi	43	10.02.2003 r.	Adamowizna 90
5	Dwór (pałac)	993	23.09.1980 r.	Chlebnia 50
6	Park dworski	993	23.09.1980 r.	Chlebnia 50
7	Budynek dworca kolejowego	787	26.03.2008 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. 1 Maja 4
8	Willa Jana Haeberle'go na terenie Fabryki Tarcz Ściernych „Słoń”	795	21.04.2008 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. 1 Maja 22
9	Dom jednorodzinny	887	03.12.2009 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okulickiego 11
10	Park	887	03.12.2009 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okulickiego 11
11	Willa „Niespodzianka”	974	01.06.2010 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Kościuszki 12
12	Cmentarz Żydowski	1607	27.02.1996 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Żydowska
13	Brama Cmentarza Żydowskiego	1607	27.02.1996 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Żydowska
14	Dworzec kolei warszawsko-wiedeńskiej	1031/1088	07.01.1975 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Bartniaka
15	Budowla podziemna przy dworcu kolei warszawsko-wiedeńskiej	1031/1088	07.01.1975 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Bartniaka
16	Willa „Kaprys” z zespołu budowlanego willi	1199	25.10.1982 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okólna 1
17	Park willi „Kaprys”, z zespołu budowlanego willi „Kaprys”	1199	25.10.1982 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okólna 1
18	Budynek gospodarczy z zespołu budowlanego willi „Kaprys”	1199	25.10.1982 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okólna 1
19	Stajnia z zespołu budowlanego willi „Kaprys”	1199	25.10.1982 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okólna 1
20	Kościół parafialny pw. św. Anny	1028/451	23.03.1962 r.	Grodzisk Mazowiecki, Plac Zygmunta Starego 2a
21	Kaplica św. Krzyża	1029/453	23.03.1962 r.	Grodzisk Mazowiecki, Plac Zygmunta Starego
22	Dwór Skarbków	1032/39	21.09.1955 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okulickiego 8
23	Dom	1612	09.09.1996 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Kilińskiego 12
24	Ogród przydomowy	1612	09.09.1996 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Kilińskiego 12
25	Pałacyk	1030/454	23.03.1962 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Sienkiewicza 31

Lp.	Obiekt	Numer w rejestrze zabytków woj. mazowieckiego	Data wpisu do rejestru zabytków	Lokalizacja
26	Kościół Zwiastowania NMP	1034/456	23.03.1962 r.	Izdebno Kościelne, ks. Oziębłowskiego 12
27	Dzwonnica kościoła Zwiastowania NMP	1034/456	23.03.1962 r.	Izdebno Kościelne, ks. Oziębłowskiego 12
28	Dwór z zespołu dworskiego	1035/457	23.01.1962 r.	Izdebno Kościelne, ks. Oziębłowskiego 20
29	Park z zespołu dworskiego	1035/457	23.01.1962 r.	Izdebno Kościelne, ks. Oziębłowskiego 20
30	Cmentarz przy par. p.w. Św. Michała Archanioła	1400	15.01.1990 r.	Izdebno Kościelne, ks. Oziębłowskiego 3
31	Park podworski	1046/723	05.05.1962 r.	Kłudno Stare 46
32	Park podworski (wraz ze stawami i alejami dojazdowymi)	1126/68	19.04.1957 r.	Kłudzienko 23
33	Park dworski	1051/458	23.03.1962 r.	Kraśnicza Wola
34	Park dworski	986	03.08.1979 r.	Książenice, ul. Parkowa 8
35	Dwór (pałac)	927	22.10.1981 r.	Opypy, ul. Mazowiecka 163
36	Park krajobrazowy	927	22.10.1981 r.	Opypy, ul. Mazowiecka 163
37	Dwór z zespołu dworskiego	990	17.12.1979 r.	Radonie, ul. Widokowa 40
38	Park z zespołu dworskiego	990	17.12.1979 r.	Radonie, ul. Widokowa 40
39	Budynek gospodarczy z zespołu dworskiego	990	17.12.1979 r.	Radonie, ul. Widokowa 40
40	Budynek gospodarczy z zespołu dworskiego	990	17.12.1979 r.	Radonie, ul. Widokowa 40
41	Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego (wraz z otaczającym drzewostanem)	1125/462	23.03.1962 r.	Żuków 39
42	Dzwonnica przy kościele p.w. Przemienienia Pańskiego	1125/462	23.03.1962 r.	Żuków 39
43	Cmentarz przy parafii p.w. Przemienienia Pańskiego (wraz ze starodrzewem)	1399	19.01.1990 r.	Żuków
44	Dwór	985	03.08.1979 r.	Żuków 1a
45	Park krajobrazowy	985	03.08.1979 r.	Żuków 1a

2.2. Obiekty nieruchome uznane jako pomniki historii i parki kulturowe

Na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki nie znajdują się obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości UNESCO, jak również nie

ma obiektów uznanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za pomnik historii. Na obszarze gminy nie ustanowiono parku kulturowego.

2.3. Obiekty nieruchome objęte ochroną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, w szczególności ochronę:

- ✓ zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia,
- ✓ innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
- ✓ parków kulturowych.

Na terenie gminy obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjęte Uchwałą Nr 588/2010 Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim z dnia 3 marca 2010 r., zmienionej Uchwałą Nr 337/2012 Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim z dnia 22 maja 2012 r. W Studium ujęte zostały wszystkie zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, poza ogrodem (wraz ze stawem) oraz aleją dojazdową przy willi w Adamowiźnie, willą „Niespodzianka” w Grodzisku Mazowieckim przy ul. Kościuszki 12, ogrodem przydomowym w Grodzisku Mazowieckim przy ul. Kilińskiego 12. Dodatkowo w zestawieniu ujęto park w Zabłotni, który nie jest ujęty w zestawieniu konserwatora zabytków jako wpisany do rejestru zabytków.

Łącznie 52 zabytków nieruchomych zostało objętych ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (tabela nr 2).

Tabela nr 2: Zestawienie zabytków nieruchomych z terenu Gminy Grodzisk Mazowiecki objętych ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, poza zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków (stan na grudzień 2016 r.)⁴

Lp.	Obiekt	Lokalizacja	MPZP
1	Kaplica podworska	Chlebnia 50	Mpzp uch. nr 684/2014 z 29.01.2014 r.
2	Lodownia z zespołu folwarcznego*	Chlebnia 50	Mpzp uch. nr 684/2014 z 29.01.2014 r.
3	Kamienica	Grodzisk Maz., ul. 1-go Maja 15	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
4	Świetlica i stołówka szkolna	Grodzisk Maz., ul. 3-go Maja 33	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
5	Dom	Grodzisk Maz., ul. 3-go Maja 48	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
6	Willa „Brzezinka”	Grodzisk Maz., ul. 3-go Maja 49	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
7	Dom	Grodzisk Maz., ul. 3-go Maja 51	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
8	Dom	Grodzisk Maz., ul. 3-go Maja 62/64	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
9	Dom	Grodzisk Maz., ul. 3-go Maja 74	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.

⁴ Na podstawie <http://www.grodzisk.pl/plany-zagospodarowania.html>.

Lp.	Obiekt	Lokalizacja	MPZP
10	Kamienica	Grodzisk Maz., ul. 11-go Listopada 12	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
11	Dom	Grodzisk Maz., ul. Bałtycka 31	Mpzp uch. nr 496/2013 z 23.01.2013 r.
12	Dom	Grodzisk Maz., ul. Gimnazjalna 16	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
13	Kamienica	Grodzisk Maz., ul. Harcerska 22	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
14	Dom	Grodzisk Maz., ul. Kilińskiego 6	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
15	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz., ul. Kilińskiego 7	Gminna ewidencja zabytków Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
16	Zakład wodolecznictwa dr Bojasińskiego	Grodzisk Maz., ul. Kilińskiego 8b	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
17	Willa	Grodzisk Maz., ul. Kilińskiego 9	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
18	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz., ul. Kilińskiego 12a	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
19	Kamienica	Grodzisk Maz., ul. Kilińskiego 17	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
20	Willa „Karolina Nr 1”	Grodzisk Maz., ul. Kilińskiego 30	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
21	Willa "Szarotka"	Grodzisk Maz., ul. Kościuszki 13	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
22	Dom	Grodzisk Maz., ul. Kościuszki 14	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
23	Dom	Grodzisk Maz., ul. Kościuszki 15	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
24	Dom	Grodzisk Maz., ul. Kościuszki 27	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
25	Willa	Grodzisk Maz., ul. Kościuszki 28	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
26	Willa	Grodzisk Maz., ul. Kościuszki 30	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
27	Willa	Grodzisk Maz., ul. Kościuszki 34	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
28	Kamienica	Grodzisk Maz., ul. Kościuszki 35	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
29	Kamienica	Grodzisk Maz., ul. Kościuszki 39	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
30	Kamienica	Grodzisk Maz., ul. Kościuszki 43	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
31	Willa Szonertów	Grodzisk Maz., ul. Okulickiego 21	Mpzp uch. nr 609/2013 z 28.08.2013 r.
32	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz., ul. Parkowa 7	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
33	Dom	Grodzisk Maz., ul. Nadarzyńska 34	Mpzp uch. nr 680/2010 z 13.07.2010 r.
34	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz., ul. Nadarzyńska 77	Mpzp uch. nr 680/2010 z 13.07.2010 r.
35	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz., ul. Nadarzyńska 79	Mpzp uch. nr 680/2010 z 13.07.2010 r.
36	Dom	Grodzisk Maz., ul. Nadarzyńska 85	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
37	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz., ul. Okrężna 29	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
38	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz., ul. Okrężna 29a	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
39	Zakład Fizykoterapii	Grodzisk Maz., ul. Okulickiego 19	Mpzp uch. nr 609/2013 z 28.08.2013 r.
40	Willa	Grodzisk Maz., ul. Poniatowskiego 5	Mpzp uch. nr 381/2005 z 09.02.2005 r.
41	Kamienica	Grodzisk Maz., ul. Sienkiewicza 54	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
42	Willa „Kniaziew”	Grodzisk Maz., ul. Suwalska 15	Mpzp uch. nr 680/2010 z 13.07.2010 r.
43	Park	Grodzisk Maz., ul. Szczęсна 1	Mpzp uch. nr 680/2010 z 13.07.2010 r.

Lp.	Obiekt	Lokalizacja	MPZP
44	Willa	Grodzisk Maz., ul. Szczęsna 13	Mpzp uch. nr 680/2010 z 13.07.2010 r.
45	Dom jednorodzinny (I)	Grodzisk Maz., ul. Szkolna 10	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
46	Dom jednorodzinny (II)	Grodzisk Maz., ul. Szkolna 10	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
47	Dom jednorodzinny (III)	Grodzisk Maz., ul. Szkolna 10	Mpzp uch. nr 678/2010 z 13.07.2010 r.
48	Willa	Grodzisk Maz., ul. Żeromskiego 2	Mpzp uch. nr 381/2005 z 09.02.2005 r.
49	Kamienica	Grodzisk Maz., Plac Wolności 15	Mpzp uch. nr 310/2008 z 25.06.2008 r.
50	Cmentarz ewangelicki	Grodzisk Maz., ul. Fabryczna/Żytnia	Mpzp uch. nr 496/2013 z 23.01.2013 r.
51	Chałupa	Zabłotnia 16	Mpzp uch. nr 723/2014 z 30.04.2014 r.
52	Park dworski	Zabłotnia	Mpzp uch. nr 723/2014 z 30.04.2014 r.

2.4. Obiekty nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, **ewidencja zabytków** jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Na mocy art. 22 ww. ustawy wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa.

W ewidencji Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 80 obiektów zabytkowych nieruchomych z terenu Gminy Grodzisk Mazowiecki, w tym 29 obiektów posiada założone karty archiwalne (oznaczone w tabeli nr 3 w kolumnie „uwagi” symbolem „*”).⁵ Karty archiwalne prowadzone są dla 24 obiektów z Chlebnia, 4 z Grodziska Mazowieckiego i 1 z Książenic.

Tabela nr 3: Zestawienie zabytków nieruchomych z terenu Gminy Grodzisk Mazowiecki ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego (stan na 05.10.2016 r.)⁶

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu	Rok wpisu	Uwagi
1	Chałupa	Adamowizna	Rysia 4	1991 r.	
2	Kaplica podworska	Chlebnia	50	1959 r.	
3	Zespół folwarczny*	Chlebnia	52	1994 r.	*
4	Biuro, mieszkanie ekonoma z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	48	1994 r.	*

⁵ Według pisma z dnia 05.10.2016 r. o znaku WD.5133.2.15.2016 Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, uzupełnionego pocztą elektroniczną z 20.10. 2016 r.

⁶ Na podstawie pisma z dnia 05.10.2016 r. (znak WD.5133.2.15.2016) Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, uzupełnionego pocztą elektroniczną z 20.10. 2016 r.

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu	Rok wpisu	Uwagi
5	Budynek techniczno-warsztatowy z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
6	Czworak (II) z zespołu folwarcznego*	Chlebnia		1994 r.	*
7	Czworak z zespołu folwarcznego*	Chlebnia		1994 r.	*
8	Czworak z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	46	1994 r.	*
9	Garaże z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
10	Kuźnia, magazyn mleka z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
11	Lodownia z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	50	1994 r.	*
12	Magazyn z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	ewid.*
13	Obiekty inwentarskie (ob. warsztaty) z zespołu folwarcznego*	Chlebnia		1994 r.	*
14	Obora z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
15	Obory z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
16	Portiernia z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
17	Rządcówka z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
18	Spichlerz z zespołu folwarcznego*	Chlebnia		1994 r.	*
19	Spichlerz z zespołu folwarcznego*	Chlebnia		1994 r.	*
20	Stajnia, wozownia z zespołu folwarcznego*	Chlebnia		1994 r.	*
21	Stodoła z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
22	Szklarnie z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
23	Trojak z zespołu folwarcznego*	Chlebnia		1994 r.	*
24	Warsztaty z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
25	Wiata z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
26	Wiata, magazyn techniczny z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52	1994 r.	*
27	Chałupa	Chlebnia	20	1991 r.	
28	Park dworski	Dąbrówka	90	1975 r.	
29	Przystanek osobowy Grodzisk Mazowiecki z zespołu przystanków kolejowych i wiat	Grodzisk Maz.	1-go Maja 4	bd.	

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu	Rok wpisu	Uwagi
	na linii Grodziskiej				
30	Dom wielorodzinny*	Grodzisk Maz.	1-go Maja 3/5	2006 r.	
31	Świetlica i stołówka szkolna	Grodzisk Maz.	3-go Maja 33	1977 r.	
32	Kamienica	Grodzisk Maz.	3-go Maja 43	2012 r.	
33	Willa "Brzezinka"	Grodzisk Maz.	3-go Maja 49	2011 r.	
34	Budynek magazynu narzędzi rolniczych	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 2	1976 r.	*
35	Budynek Syndykatu Ogrodniczego	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 2	1976 r.	*
36	Dom	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 6	1977 r.	
37	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 7	1977 r.	
38	Zakład wodolecznictwa dr Bojasińskiego	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 8b	1977 r.	
39	Willa	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 9	1977 r.	
40	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 12a	1977 r.	
41	Willa „Karolina Nr 1”	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 30	2011 r.	
42	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Kościuszki 8		
43	Dom	Grodzisk Maz.	Kościuszki 14	2011 r.	
44	Dom	Grodzisk Maz.	Kościuszki 27	2011 r.	
45	Willa	Grodzisk Maz.	Kościuszki 34	2012 r.	
46	Willa Szonertów	Grodzisk Maz.	Okulickiego 21	2011 r.	
47	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Parkowa 7	1977 r.	
48	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 77	1977 r.	
49	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 79	1977 r.	
50	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 81	1977 r.	
51	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 84	1977 r.	
52	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 94	1977 r.	
53	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Okrężna 29	1976 r.	
54	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Okrężna 29a	1976 r.	
55	Zakład Fizykoterapii	Grodzisk Maz.	Okulickiego 19	1977 r.	
56	Cmentarz parafialny	Grodzisk Maz.	Radońska	1991 r.	
57	Chałupa	Grodzisk Maz.	Sienkiewicza 7	1966 r.	
58	Willa „Kniaziew”	Grodzisk Maz.	Suwalska 15	2011 r.	
59	Park	Grodzisk Maz.	Szczęсна 1	1975 r.	
60	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Szkolna 6	1977 r.	
61	Dom jednorodzinny (I)	Grodzisk Maz.	Szkolna 10	1977 r.	
62	Dom jednorodzinny (II)	Grodzisk Maz.	Szkolna 10	1977 r.	
63	Dom jednorodzinny (III)	Grodzisk Maz.	Szkolna 10	1977 r.	
64	dom wielorodzinny	Grodzisk Maz.	Traugutta 19	2012 r.	
65	Kamienica	Grodzisk Maz.	Plac Wolności 15	1977 r.	
66	Zajazd*	Grodzisk Maz.	Plac Wolności 17	1959 r.	*
67	Cmentarz ewangelicki	Grodzisk Maz.	Fabryczna/Żytnia	1991 r.	

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu	Rok wpisu	Uwagi
68	Lamus*	Grodzisk Maz.		1966 r.	*
69	Cmentarz przykościelny	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 12	1991 r.	
70	Park dworski	Kozery	Ukośna 4	1990 r.	
71	Stodoła*	Książenice		1959 r.	*
72	Chałupa	Makówka	28	1991 r.	
73	Plebania	Marynin	31	2007 r.	
74	Dwór	Natolin	1	1959 r.	
75	Park dworski	Odrano-Wola	Niedźwiedzia 6	1975 r.	
76	Stajnia	Radonie	Widokowa 40	1966 r.	
77	Chałupa	Zabłotnia	16	1991 r.	
78	Park dworski	Zabłotnia		1975 r.	
79	Chałupa	Żuków	14	1991 r.	
80	Chałupa	Żuków	27	1991 r.	

2.5. Obiekty nieruchome planowane do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego

W wykazie przekazanym przez Mazowieckiego Wojewódzkiego pismem z dnia 05.10.2016 r. o znaku WD.5133.2.15.2016 (załącznik nr 1), znalazło się 31 obiektów planowanych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Tabela nr 4: Zestawienie zabytków nieruchomych z terenu Gminy Grodzisk Mazowiecki planowanych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego (stan na 05.10.2016 r.)⁷

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu
1	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	1-go Maja 15
2	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	1-go Maja 37
3	Dom	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 48
4	Dom	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 51
5	Dom	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 62/64
6	Dom	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 74
7	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	11-go Listopada 6
8	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	11-go Listopada 12
9	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Bałtycka 31
10	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Gimnazjalna 16
11	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Harcerska 22
12	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Kilińskiego 17
13	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 10

⁷ Na podstawie pisma z dnia 05.10.2016 r. (znak WD.5133.2.15.2016) Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, uzupełnionego pocztą elektroniczną z 20.10.2016 r.

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu
14	Willa „Szarotka”	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 13
15	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 15
16	Willa „Orion”	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 23
17	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 28
18	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 30
19	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 35
20	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 37
21	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 39
22	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 43
23	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Montwiłła 26
24	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Nadarzyńska 34
25	Chałupa	Grodzisk Mazowiecki	Nadarzyńska 60
26	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Nadarzyńska 85
27	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Poniatowskiego 5
28	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Sienkiewicza 20
29	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Sienkiewicza 54
30	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Szczęsna 13
31	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Traugutta 7

Na podstawie prac terenowych stwierdzono, iż 3 zabytki wpisane do rejestru zabytków nie istnieją. (tabela nr 5)

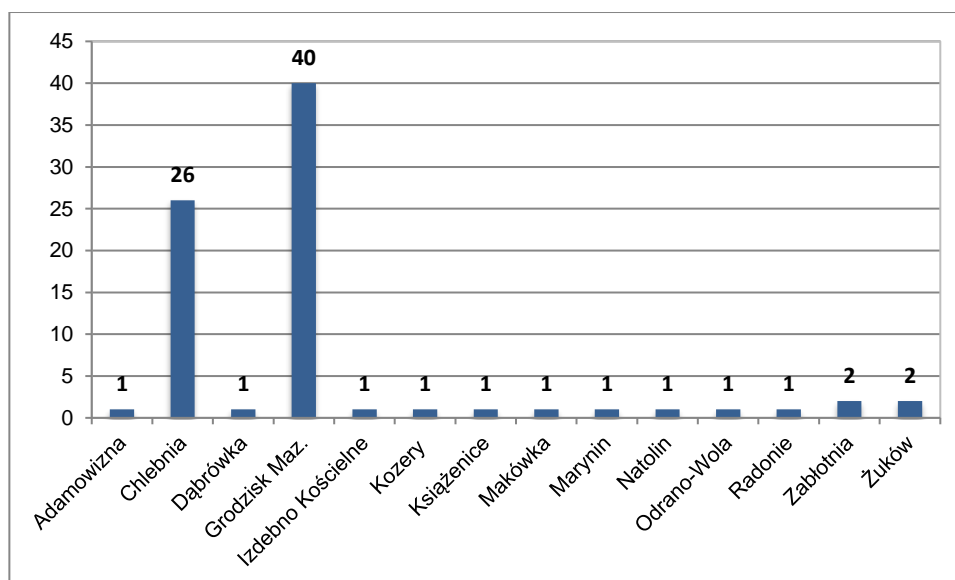
Tabela nr 5: Zestawienie nieistniejących zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków według stanu na koniec grudnia 2016 r.

Lp.	Obiekt	Numer w rejestrze zabytków woj. mazowieckiego	Data wpisu do rejestru zabytków	Lokalizacja
1	Stajnia z zespołu budowlanego willi „Kaprys”	1199	25.10.1982 r.	Grodzisk Mazowiecki, ul. Okólna 1
2	Budynek gospodarczy z zespołu dworskiego	990	17.12.1979 r.	Radonie, ul. Widokowa 40
3	Budynek gospodarczy z zespołu dworskiego	990	17.12.1979 r.	Radonie, ul. Widokowa 40

3.2. Zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego⁸

Łącznie z terenu Gminy Grodzisk Mazowiecki w wojewódzkiej ewidencji zabytków ujętych zostało 80 obiektów, z czego 40 obiektów znajduje się w Grodzisku Mazowieckim, 26 w Chlebnia, a 14 w pozostałych miejscowościach Gminy.

Wykres nr 2: Liczba obiektów zabytkowych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków w poszczególnych miejscowościach Gminy

⁸ Z wyłączeniem zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego.

23 obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków nie istnieją, z czego 11 z terenu miasta Grodzisk Mazowiecki, a kolejne 7 z Chlebnia (tabela nr 6).

Tabela nr 6: Zestawienie nieistniejących obiektów zabytkowych, ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków według stanu na koniec grudnia 2016 r.⁹

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu
1	Czworak (II) z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	
2	Czworak z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	
3	Obiekty inwentarskie (ob. warsztaty) z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	
4	Spichlerz z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	
5	Spichlerz z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	
6	Stajnia, wozownia z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	
7	Trojak z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	
8	Dom wielorodzinny*	Grodzisk Maz.	1-go Maja 3/5
9	Budynek magazynu narzędzi rolniczych	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 2
10	Budynek Syndykatu Ogrodniczego	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 2
11	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Kościuszki 8
12	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 81
13	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 84
14	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 94
15	Chałupa	Grodzisk Maz.	Sienkiewicza 7
16	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Szkolna 6
17	Zajazd*	Grodzisk Maz.	Plac Wolności 17
18	Lamus*	Grodzisk Maz.	
19	Stodoła*	Książenice	
20	Chałupa	Makówka	28
21	Plebania	Marynin	31
22	Chałupa	Żuków	14
23	Chałupa	Żuków	27

3.3. Zabytki nieruchome planowane do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Łącznie z terenu Gminy Grodzisk Mazowiecki planowanych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków jest 31 obiektów, z czego wszystkie znajdują się w Grodzisku Mazowieckim.

Na podstawie prac terenowych stwierdzono, iż 3 planowane obiekty do ujęcia, nie istnieją według stanu na koniec grudnia 2016 r.

⁹ W kolumnie „obiekt” symbolem * oznaczono obiekty, dla których Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków prowadzi karty archiwalne.

Tabela nr 7: Zestawienie nieistniejących obiektów zabytkowych planowanych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków według stanu na koniec grudnia 2016 r. ¹⁰

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu
1	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 10
2	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 37
3	Chałupa	Grodzisk Mazowiecki	Nadarzyńska 60

3.4. Zestawienie istniejących obiektów zabytkowych

Z przeprowadzonych prac inwentaryzacyjnych wynika, iż spośród łącznej liczby 156 zabytków w wykazie konserwatora, istnieje 127 obiektów.

Tabela nr 8: Zestawienie istniejących obiektów zabytkowych w Gminie Grodzisk Mazowiecki według stanu na koniec grudnia 2016 r. ¹¹

Lp.	Tytuł	Liczba obiektów w wykazie	Liczba obiektów nieistniejących	Liczba obiektów istniejących
1	Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków	45	3	42
2	Obiekty zabytkowe ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków ¹²	80	23	57
3	Obiekty zabytkowe planowane do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków	31	3	28
	razem	156	29	127

¹⁰ W kolumnie „obiekt” symbolem * oznaczono obiekty, dla których Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków prowadzi karty archiwalne.

¹¹ W kolumnie „obiekt” symbolem * oznaczono obiekty, dla których Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków prowadzi karty archiwalne.

¹² Z uwzględnieniem zabytków ujętych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

4. Stan zachowania obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego, ujętych oraz planowanych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Na podstawie inwentaryzacji obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego oraz ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie została następnie przeprowadzona analiza ich stanu zachowania. Określono stan zachowania dla 127 obiektów. Opracowanie nie ma na celu wskazania niezbędnych prac konserwatorskich.

4.1. Zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego

Na podstawie wizualnej oceny w trakcie prac inwentaryzacyjnych, 65% spośród zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków jest zachowanych w dobrym lub bardzo dobrym stanie, a 19% jest w złym lub bardzo złym stanie.

Wykres nr 3: Stan zachowania obiektów wpisanych do rejestru zabytków w poszczególnych miejscowościach Gminy

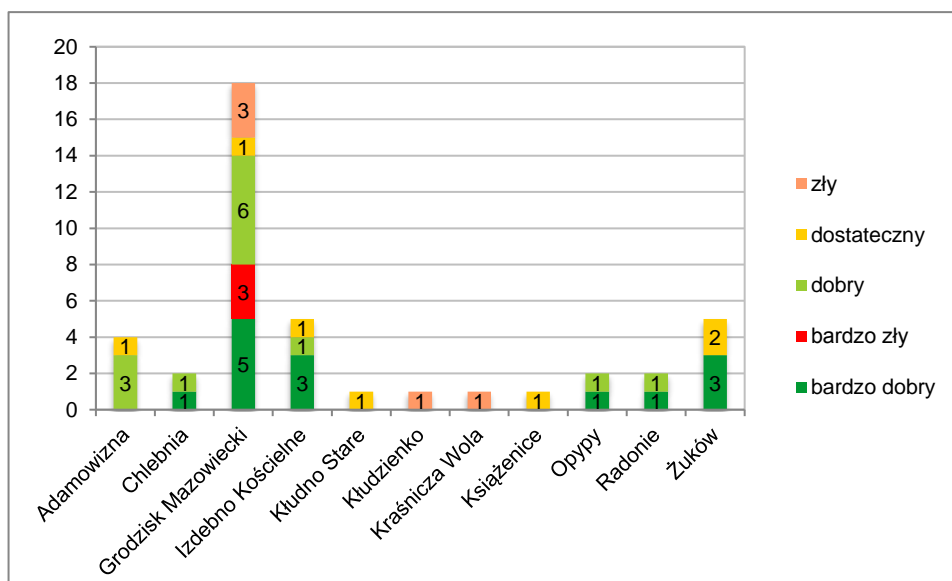

Tabela nr 9: Zestawienie zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków wraz z informacją o stanie zachowania według stanu na koniec grudnia 2016 r.

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Adres	Stan zachowania
1	Dwór	Adamowizna	90d	dostateczny
2	Park dworski	Adamowizna	90d	dobry
3	Willa (wraz z ogrodem, stawem oraz aleją dojazdową)	Adamowizna	90	dobry
4	Ogród (wraz ze stawem) oraz aleją dojazdową przy willi	Adamowizna	90	dobry
5	Dwór (pałac)	Chlebnia	50	bardzo dobry

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Adres	Stan zachowania
6	Park dworski	Chlebnia	50	dobry
7	Budynek dworca kolejowego	Grodzisk Mazowiecki	1-go Maja 4	bardzo dobry
8	Willa Jana Haeberle'go na terenie Fabryki Tarcz Ściernych „Słoń”	Grodzisk Mazowiecki	1-go Maja 22	bardzo zły
9	Dworzec kolei warszawsko-wiedeńskiej	Grodzisk Mazowiecki	Bartniaka	bardzo dobry
10	Budowla podziemna przy dworcu kolei warszawsko-wiedeńskiej	Grodzisk Mazowiecki	Bartniaka	dobry
11	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Kilińskiego 12	bardzo dobry
12	Ogród przydomowy	Grodzisk Mazowiecki	Kilińskiego 12	dobry
13	Willa "Niespodzianka"	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 12	bardzo zły
14	Kaplica św. Krzyża	Grodzisk Mazowiecki	Plac Zygmunta Starego	bardzo dobry
15	Willa „Kaprys” z zespołu budowlanego willi	Grodzisk Mazowiecki	Okólna 1	dobry
16	Park willi „Kaprys”, z zespołu budowlanego willi „Kaprys”	Grodzisk Mazowiecki	Okólna 1	dostateczny
17	Budynek gospodarczy z zespołu budowlanego willi „Kaprys”	Grodzisk Mazowiecki	Okólna 1	bardzo zły, obiekt przebudowany
18	Dwór Skarbków	Grodzisk Mazowiecki	Okulickiego 8	bardzo dobry
19	Dom jednorodzinny	Grodzisk Mazowiecki	Okulickiego 11	dobry
20	Park	Grodzisk Mazowiecki	Okulickiego 11	zły
21	Pałacyk	Grodzisk Mazowiecki	Sienkiewicza 31	dobry
22	Kościół par. św. Anny	Grodzisk Mazowiecki	Plac Zygmunta Starego 2a	dobry
23	Brama Cmentarza Żydowskiego	Grodzisk Mazowiecki	Żydowska	zły
24	Cmentarz Żydowski	Grodzisk Mazowiecki	Żydowska	zły
25	Dwór z zespołu dworskiego	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 20	bardzo dobry
26	Park z zespołu dworskiego	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 20	dostateczny
27	Kościół Zwiastowania NMP	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 12	bardzo dobry
28	Dzwonnica kościoła Zwiastowania NMP	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 12	bardzo dobry
29	Cmentarz przy par. p.w. Św. Michała Archanioła	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 3	dobry
30	Park podworski	Kłudno Stare	Kłudno Stare 46	dostateczny

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Adres	Stan zachowania
31	Park podworski (wraz ze stawami i alejami dojazdowymi)	Kłudzienko	Kłudzienko 23	zły
32	Park dworski	Kraśnicza Wola		zły
33	Park dworski	Książenice	Parkowa 8	dostateczny
34	Dwór (pałac)	Opypy	Mazowiecka 163	bardzo dobry
35	Park krajobrazowy	Opypy	Mazowiecka 163	dobry
36	Dwór z zespołu dworskiego	Radonie	Widokowa 40	bardzo dobry
37	Park z zespołu dworskiego	Radonie	Widokowa 40	dobry
38	Dwór	Żuków	Żuków 1a	bardzo dobry
39	Park krajobrazowy	Żuków	Żuków 1a	dostateczny
40	Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego (wraz z otaczającym drzewostanem)	Żuków	Żuków 39	bardzo dobry
41	Dzwonnica przy kościele p.w. Przemienienia Pańskiego	Żuków	Żuków 39	bardzo dobry
42	Cmentarz przy parafii p.w. Przemienienia Pańskiego (wraz ze starodrzewem)	Żuków		dostateczny

4.2. Zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego

Spośród 57 istniejących obiektów, ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków, 20 jest w stanie dobrym lub bardzo dobrym, 13 w dostatecznym, 15 w złym lub bardzo złym, a 9 budynków to budynki współczesne.

Tabela nr 10: Zestawienie obiektów zabytkowych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków wraz z informacją o stanie zachowania według stanu na koniec grudnia 2016 r.

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Adres	Stan zachowania
1	Chałupa	Adamowizna	Rysia 4	bardzo zły, obiekt przebudowany
2	Kaplica podworska	Chlebnia	50	bardzo dobry
3	Zespół folwarczny	Chlebnia	52	bardzo zły
4	Biuro, mieszkanie ekonoma z zespołu folwarcznego	Chlebnia	48	bardzo dobry
5	Budynek techniczno-warsztatowy z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	budynek współczesny
6	Czworak z zespołu folwarcznego	Chlebnia	46	dobry
7	Garaże z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	budynek współczesny
8	Kuźnia, magazyn mleka z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	dostateczny
9	Lodownia z zespołu folwarcznego	Chlebnia	50	dobry

10	Magazyn z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	budynek współczesny
11	Obora z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	dostateczny
12	Obory z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	budynek współczesny
13	Portiernia z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	budynek współczesny
14	Rządcówka z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	dostateczny
15	Stodoła z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	dostateczny
16	Szklarnie z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	budynek współczesny
17	Warsztaty z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	budynek współczesny
18	Wiata z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	budynek współczesny
19	Wiata, magazyn techniczny z zespołu folwarcznego	Chlebnia	52	budynek współczesny
20	Chałupa	Chlebnia	20	dostateczny
21	Park dworski	Dąbrówka	90	bardzo zły
22	Przystanek osobowy Grodzisk Mazowiecki z zespołu przystanków kolejowych i wiat na linii Grodziskiej	Grodzisk Mazowiecki	1-go Maja 4	dobry
23	Świetlica i stołówka szkolna	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 33	bardzo dobry
24	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 43	dobry
25	Willa "Brzezinka"	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 49	zły
26	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Kilińskiego 6	dobry
27	Dom jednorodzinny	Grodzisk Mazowiecki	Kilińskiego 7	zły
28	Zakład wodolecznictwa dr Bojańskiego	Grodzisk Mazowiecki	Kilińskiego 8b	bardzo dobry
29	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Kilińskiego 9	zły
30	Dom jednorodzinny	Grodzisk Mazowiecki	Kilińskiego 12a	dostateczny
31	Willa "Karolina Nr 1"	Grodzisk Mazowiecki	Kilińskiego 30	dostateczny
32	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 14	dobry
33	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 27	zły
34	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 34	bardzo dobry
35	Dom jednorodzinny	Grodzisk Mazowiecki	Parkowa 7	dobry
36	Dom jednorodzinny	Grodzisk Mazowiecki	Nadarzyńska 77	obiekt przebudowany
37	Dom jednorodzinny	Grodzisk Mazowiecki	Nadarzyńska 79	dobry
38	Dom jednorodzinny	Grodzisk Mazowiecki	Okrężna 29	dobry
39	Dom jednorodzinny	Grodzisk Mazowiecki	Okrężna 29a	zły
40	Zakład Fizykoterapii	Grodzisk Mazowiecki	Okulickiego 19	bardzo zły
41	Willa Szonertów	Grodzisk Mazowiecki	Okulickiego 21	bardzo dobry

42	Cmentarz parafialny	Grodzisk Mazowiecki	Radońska	dobry
43	Willa "Kniaziew"	Grodzisk Mazowiecki	Suwalska 15	bardzo dobry
44	Park	Grodzisk Mazowiecki	Szczęсна 1	zły
45	Dom jednorodzinny (I)	Grodzisk Mazowiecki	Szkolna 10	dobry
46	Dom jednorodzinny (II)	Grodzisk Mazowiecki	Szkolna 10	dobry
47	Dom jednorodzinny (III)	Grodzisk Mazowiecki	Szkolna 10	zły
48	Dom wielorodzinny	Grodzisk Mazowiecki	Traugutta 19	dostateczny
49	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Plac Wolności 15	dobry
50	Cmentarz ewangelicki	Grodzisk Mazowiecki	Fabryczna/ Żytnia	dostateczny
51	Cmentarz przykościelny	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 12	dostateczny
52	Park dworski	Kozery	Ukośna 4	dostateczny
53	Dwór	Natolin	1	bardzo zły
54	Park dworski	Odrano-Wola	Niedźwiedzia 6	dostateczny
55	Stajnia	Radonie	Widokowa 40	dostateczny
56	Chałupa	Zabłotnia	16	bardzo zły
57	Park dworski	Zabłotnia		zły

4.3. Zabytki planowane do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego

Spośród 28 istniejących obiektów, planowanych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków, 13 jest w stanie dobrym lub bardzo dobrym, 10 w dostatecznym, 5 w złym stanie.

Tabela nr 11: Zestawienie obiektów zabytkowych planowanych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków wraz z informacją o stanie zachowania według stanu na koniec grudnia 2016 r.

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Adres	Stan zachowania
1	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	1-go Maja 15	bardzo dobry
2	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	1-go Maja 37	bardzo zły
3	Dom	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 48	zły
4	Dom	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 51	dostateczny
5	Dom	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 62/64	dostateczny
6	Dom	Grodzisk Mazowiecki	3-go Maja 74	zły
7	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	11-go Listopada 6	dobry
8	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	11-go Listopada 12	dobry
9	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Bałtycka 31	dobry
10	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Gimnazjalna 16	dobry
11	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Harcerska 22	dostateczny
12	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Kilińskiego 17	dostateczny
13	Willa "Szarotka"	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 13	dobry
14	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 15	dostateczny
15	Willa "Orion"	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 23	dostateczny

16	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 28	dostateczny
17	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 30	dobry
18	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 35	dobry
19	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 39	dostateczny
20	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Kościuszki 43	dostateczny
21	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Montwiła 26	dobry
22	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Nadarzyńska 34	dostateczny
23	Dom	Grodzisk Mazowiecki	Nadarzyńska 85	dobry
24	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Poniatowskiego 5	dobry
25	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Sienkiewicza 20	bardzo zły
26	Kamienica	Grodzisk Mazowiecki	Sienkiewicza 54	dobry
27	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Szczęsna 13	zły
28	Willa	Grodzisk Mazowiecki	Żeromskiego 2	dobry

5. Propozycja ujęcia zabytków nieruchomych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Grodzisk Mazowiecki

Gminna ewidencja zabytków, zgodnie z artykułem 22 (pkt. 4) *ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, z późn. zm.) powinna być prowadzona przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. Zakres informacji o zabytkach nieruchomych, zawartych w karcie adresowej określa *rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem* (Dz.U. 2011, nr 113, poz. 661). **Karta adresowa** powinna zawierać następujące elementy:

- ✓ nazwę,
- ✓ czas powstania,
- ✓ miejscowość,
- ✓ adres,
- ✓ przynależność administracyjną,
- ✓ formy ochrony,
- ✓ opracowanie karty adresowe,
- ✓ fotografię.

Wzór karty, zawartej w ww. rozporządzeniu, stanowi załącznik nr 2 do niniejszego raportu.

Po konsultacjach z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Warszawie, wzór karty adresowej zabytku w Gminnej Ewidencji Zabytków został poszerzony o **opis zabytku** oraz **mapę poglądową lokalizacji zabytku**. Wzór karty adresowej Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Grodzisk Mazowiecki został zamieszczony w załączniku nr 3 do niniejszego raportu.

Z uwagi na fakt, iż część obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego, ujętych bądź proponowanych do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa mazowieckiego, nie istnieje, czy też jest obiektami wybudowanymi współcześnie lub utraciło wartości architektoniczne na skutek przebudowy lub remontów, konieczne było zaktualizowanie listy obiektów, które zostaną ujęte w **Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Grodzisk Mazowiecki** (tabela nr 12). Wykorzystane źródła danych zostały opisane w punkcie 6 niniejszego raportu. Dla każdego obiektu została przygotowana karta adresowa, zgodnie ze wzorem zamieszczonym w załączniku nr 3. Opracowane karty adresowe dla wszystkich istniejących obiektów stanowią integralną część niniejszego raportu. Niniejszy raport jest podstawą do dyskusji z władzami Gminy Grodzisk Mazowiecki i mieszkańcami Gminy, w wyniku której zostanie opracowana lista zabytków proponowanych do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Grodzisk Mazowiecki. Uzgodniona lista zostanie przedstawiona Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków celem ustalenia jej ostatecznej zawartości.

Tabela nr 12: Zestawienie zabytków nieruchomych proponowanych do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Grodzisk Mazowiecki

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu
1	Dwór	Adamowizna	90d
2	Park dworski	Adamowizna	90d
3	Willa (wraz z ogrodem, stawem oraz aleją dojazdową)	Adamowizna	90
4	Ogród (wraz ze stawem) oraz aleją dojazdową przy willi	Adamowizna	90
5	Dwór (pałac)	Chlebnia	50
6	Park dworski	Chlebnia	50
7	Kaplica podworska	Chlebnia	50
8	Zespół folwarczny*	Chlebnia	52
9	Biuro, mieszkanie ekonoma z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	48
10	Czworak z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	46
11	Kuźnia, magazyn mleka z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52
12	Lodownia z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	50
13	Obora z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52
14	Rządówka z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52
15	Stodoła z zespołu folwarcznego*	Chlebnia	52
16	Chałupa	Chlebnia	20
17	Park dworski	Dąbrówka	90
18	Budynek dworca kolejowego	Grodzisk Maz.	1-go Maja 4
19	Przystanek osobowy Grodzisk Mazowiecki z zespołu przystanków kolejowych i wiat na linii Grodziskiej	Grodzisk Maz.	1-go Maja 4
20	Kamienica	Grodzisk Maz.	1-go Maja 15
21	Willa Jana Haeberle'go na terenie Fabryki Tarcz Ściernych „Słoń”	Grodzisk Maz.	1-go Maja 22
22	Świetlica i stołówka szkolna	Grodzisk Maz.	3-go Maja 33
23	Kamienica	Grodzisk Maz.	3-go Maja 43
24	Dom	Grodzisk Maz.	3-go Maja 48
25	Willa „Brzezinka”	Grodzisk Maz.	3-go Maja 49
26	Dom	Grodzisk Maz.	3-go Maja 51
27	Dom	Grodzisk Maz.	3-go Maja 62/64
28	Dom	Grodzisk Maz.	3-go Maja 74
29	Kamienica	Grodzisk Maz.	11-go Listopada 6
30	Kamienica	Grodzisk Maz.	11-go Listopada 12
31	Dom	Grodzisk Maz.	Bałtycka 31
32	Dworzec kolei warszawsko-wiedeńskiej	Grodzisk Maz.	Bartniaka
33	Budowla podziemna przy dworcu kolei warszawsko-wiedeńskiej	Grodzisk Maz.	Bartniaka

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu
34	Dom	Grodzisk Maz.	Gimnazjalna 16
35	Kamienica	Grodzisk Maz.	Harcerska 22
36	Dom	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 6
37	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 7
38	Zakład wodolecznictwa dr Bojasińskiego	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 8b
39	Willa	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 9
40	Dom	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 12
41	Ogród przydomowy	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 12
42	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 12a
43	Kamienica	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 17
44	Willa „Karolina Nr 1”	Grodzisk Maz.	Kilińskiego 30
45	Willa „Niespodzianka”	Grodzisk Maz.	Kościuszki 12
46	Willa „Szarotka”	Grodzisk Maz.	Kościuszki 13
47	Dom	Grodzisk Maz.	Kościuszki 14
48	Dom	Grodzisk Maz.	Kościuszki 15
49	Willa „Orion”	Grodzisk Maz.	Kościuszki 23
50	Dom	Grodzisk Maz.	Kościuszki 27
51	Willa	Grodzisk Maz.	Kościuszki 28
52	Willa	Grodzisk Maz.	Kościuszki 30
53	Willa	Grodzisk Maz.	Kościuszki 34
54	Kamienica	Grodzisk Maz.	Kościuszki 35
55	Kamienica	Grodzisk Maz.	Kościuszki 39
56	Kamienica	Grodzisk Maz.	Kościuszki 43
57	Willa Szonertów	Grodzisk Maz.	Okulickiego 21
58	Kaplica św. Krzyża	Grodzisk Maz.	Plac Zygmunta Starego
59	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Parkowa 7
60	Willa	Grodzisk Maz.	Montwiła 26
61	Dom	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 34
62	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 79
63	Dom	Grodzisk Maz.	Nadarzyńska 85
64	Willa „Kaprys” z zespołu budowlanego willi	Grodzisk Maz.	Okólna 1
65	Park willi „Kaprys”, z zespołu budowlanego willi „Kaprys”	Grodzisk Maz.	Okólna 1
66	Budynek gospodarczy z zespołu budowlanego willi „Kaprys”	Grodzisk Maz.	Okólna 1
67	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Okrężna 29
68	Dwór Skarbków	Grodzisk Maz.	Okulickiego 8
69	Dom jednorodzinny	Grodzisk Maz.	Okulickiego 11
70	Park	Grodzisk Maz.	Okulickiego 11
71	Zakład Fizykoterapii	Grodzisk Maz.	Okulickiego 19

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu
72	Willa	Grodzisk Maz.	Poniatowskiego 5
73	Cmentarz parafialny	Grodzisk Maz.	Radońska
74	Pałac	Grodzisk Maz.	Sienkiewicza 31
75	Kamienica	Grodzisk Maz.	Sienkiewicza 54
76	Willa „Kniażew”	Grodzisk Maz.	Suwalska 15
77	Park	Grodzisk Maz.	Szczęśna 1
78	Dom jednorodzinny (I)	Grodzisk Maz.	Szkolna 10
79	Dom jednorodzinny (II)	Grodzisk Maz.	Szkolna 10
80	Dom jednorodzinny (III)	Grodzisk Maz.	Szkolna 10
81	dom wielorodzinny	Grodzisk Maz.	Traugutta 19
82	Willa	Grodzisk Maz.	Żeromskiego 2
83	Kamienica	Grodzisk Maz.	Plac Wolności 15
84	Kościół par. św. Anny	Grodzisk Maz.	Plac Zygmunta Starego 2a
85	Brama Cmentarza Żydowskiego	Grodzisk Maz.	Żydowska
86	Cmentarz Żydowski	Grodzisk Maz.	Żydowska
87	Cmentarz ewangelicki	Grodzisk Maz.	Fabryczna/Żytnia
88	Dwór z zespołu dworskiego*	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 20
89	Park z zespołu dworskiego	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 20
90	Kościół Zwiastowania NMP	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 12
91	Dzwonnica kościoła Zwiastowania NMP	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 12
92	Cmentarz przykościelny	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 12
93	Cmentarz przy par.p.w. Św. Michała Archanioła	Izdebno Kościelne	ks. Oziębłowskiego 3
94	Park podworski	Kłudno Stare	Kłudno Stare 46
95	Park podworski (wraz ze stawami i alejami dojazdowymi)	Kłudzienko	Kłudzienko 23
96	Park dworski	Kozery	Ukośna 4
97	Park dworski	Kraśnicza Wola	
98	Park dworski	Książenice	Parkowa 8
99	Dwór (pałac)	Opypy	Mazowiecka 163
100	Park krajobrazowy	Opypy	Mazowiecka 163
101	Park dworski	Odrano-Wola	Niedźwiedzia 6
102	Dwór z zespołu dworskiego	Radonie	Widokowa 40
103	Park z zespołu dworskiego	Radonie	Widokowa 40
104	Stajnia	Radonie	Widokowa 40
105	Chałupa	Zabłotnia	16
106	Park dworski	Zabłotnia	
107	Dwór	Żuków	Żuków 1a
108	Park krajobrazowy	Żuków	Żuków 1a
109	Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego (wraz z otaczającym drzewostanem)	Żuków	Żuków 39
110	Dzwonnica przy kościele p.w.	Żuków	Żuków 39

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Ulica i numer domu
	Przemienienia Pańskiego		
111	Cmentarz przy parafii p.w. Przemienienia Pańskiego (wraz ze starodrzewem)	Żuków	

6. Bibliografia

Akty prawne:

1. *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* z dnia 23 lipca 2003 Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, z późn. zm.
2. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem, Dz.U nr 113, poz. 661

Literatura, opracowania i dokumenty:

1. „Dzieje Grodziska Mazowieckiego” pod red. Józefa Kazimierskiego, Warszawa, 1989.
2. „Grodzisk Mazowiecki i Ziemia Grodziska na drogach rozwoju XIX-XX w.” pod red. Arkadiusza Kołodziejczyka i Andrzeja Stawarza, Grodzisk Mazowiecki, 2001.
3. Cabanowski M. „Domy i ludzie cz.2”, Grodzisk Mazowiecki, 1999.
4. Cabanowski M. „Domy i ludzie”, Grodzisk Mazowiecki, 1998.
5. Cabanowski M. „Gawędy o Grodzisku”, Grodzisk Mazowiecki.
6. Cabanowski M. „Grodziszczanie”, Podkowa Leśna, 2001.
7. Cabanowski M. „Mój Grodzisk”, Grodzisk Mazowiecki, 1996.
8. Cabanowski M. „Opowieści o Kościołach dawnego dekanatu Grodziskiego”, Grodzisk Mazowiecki, 1996.
9. Decyzje o wpisie poszczególnych zabytków do rejestru zabytków.
10. Dokumentacja fotograficzna wykonana w trakcie wizji lokalnych w 2016 r. przez zespół WGS84 Polska Sp. z o.o.
11. Ewidencja zabytków nieruchomych prowadzona przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie, na podstawie pisma z dnia 05.10.2016 r. (znak WD.5133.2.15.2016) Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, uzupełnionego pocztą elektroniczną z 20.10. 2016 r.
12. Herz, Lechosław „Grodzisk Mazowiecki i okolice”, Warszawa, 1976.
13. Informacje i materiały Narodowego Instytutu Dziedzictwa.
14. Informacje z parafii w Grodzisku Mazowieckim i Żukowie.
15. Katalog zabytków sztuki w Polsce, red. naczelny Jerzy Z. Łoziński, t. 10. Województwo warszawskie, pod red. Izabelli Galickiej i Hanny Sygietyńskiej, z. 4, Powiat grodzisko-mazowiecki, Warszawa, 1967.
16. Kwiczak M. „Grodzisk Mazowiecki: historia, kultura, turystyka”, Bydgoszcz, 2003.
17. Libicki P., Libicki M. „Dwory i pałace na Mazowszu”, Poznań, 2009.
18. Materiały i informacje z Urzędu Miasta oraz Starostwa Powiatowego w Grodzisku Mazowieckim.
19. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Grodzisk Mazowiecki, obowiązujące na 31 grudnia 2016 r.
20. Rejestr zabytków województwa mazowieckiego, według stanu na październik 2016.
21. Strona internetowa gminy www.grodzisk.pl
22. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjęte Uchwałą Nr 588/2010 Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim z dnia 3 marca 2010 r., zmienionej Uchwałą Nr 337/2012 Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim z dnia 22 maja 2012 r.
23. Szymaska-Rac B. „Powiat grodziski: od rzemiosła do przemysłu”, Bydgoszcz, 2006.
24. Zabytki architektury i budownictwa w Polsce, tom 15.

7. Załączniki

Załącznik nr 1

Pismo Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 5.10.2016 r.

MAZOWIECKI
WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR
ZABYTKÓW

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie
ul. Nowy Świat 16/20, 00-373 Warszawa
tel. (+48) 22 44 30 400, fax (+48) 22 44 30 401
www.mwzkz.pl

Warszawa, dnia 5 października 2016 r.

WD.5133.2.15.2016

Pan Piotr Galiński
Zastępca Burmistrza Grodziska Mazowieckiego

wasz znak: WPP.670.93.2016PD
dot. gminnej ewidencji zabytków

Odpowiadając na pismo z dnia 30 września 2016 roku w załączeniu przesyłam komplet skanów dokumentów prezentujących obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków lub/i włączone do ewidencji, pochodzące ze zbiorów archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie (decyzje wpisujące zabytek do rejestru zabytków oraz wojewódzkie ewidencje). Zaznaczam, iż materiał ewidencyjny (karty adresowe gminnej ewidencji zabytków) należy sporządzić również dla obiektów planowanych do włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków (lecz nie wpisanych do rejestru zabytków), wyszczególnionych na liście „PLANOWANE – 31 pozycji”. Lista ta stanowi część wykazu zabytków obowiązującego do czasu założenia gminnej ewidencji zabytków. Umieszczenie zabytku we wspomnianym wykazie skutkuje koniecznością przeprowadzenia dodatkowego postępowania administracyjnego w odniesieniu do tegoż zabytku w celu uzyskania wiążącego stanowiska wojewódzkiego konserwatora zabytków. Dotyczy to także zabytków planowanych do włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Obowiązek umieszczenia zabytku ujętego w wykazie w ewidencji gminnej winien być weryfikowany bieżącymi ustaleniami, a w przypadku zabytków wpisanych do rejestru zabytków ustaje dopiero wraz z jego skreśleniem z rejestru zabytków. Zaznaczyć też należy, iż czynność ewidencjonowania zabytków nie dotyczy wyłącznie obiektów o ponadprzeciętnych walorach zabytkowych, dotyczy również obiektów o typowych rozwiązaniach i lokalnym znaczeniu. Gminna ewidencja zabytków obejmuje także zabytki archeologiczne!

Założenie gminnej ewidencji zabytków przez samorząd gminy odbywa się we współdziałaniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, zakończonym zajęciem stanowiska przez ten organ w formie pisma urzędowego; wszelkie zmiany ustalone w toku weryfikacji obiektów wymagają pisemnego stanowiska organu konserwatorskiego.

W związku z powyższym zalecam następujący tryb działania:

1/Zebrań bieżącego materiału zdjęciowego oraz materiału porównawczego (archiwalnego) – umożliwiającego ocenę stanu zachowania zabytku - dla wszystkich zabytków wyszczególnionych w wykazie, obejmującym zabytki wpisane do rejestru zabytków lub/i włączone do ewidencji oraz planowane do włączenia.

2/ Konsultacja zebranego materiału z Wydziałem Dokumentacji WUOZ w Warszawie i wytypowanie obiektów do kart adresowych (kontakt steofiluk@mwkz.pl). Równolegle sporządzenie list obiektów nieistniejących oraz takich, które utraciły wartości zabytkowe.

W przypadku zabytków archeologicznych na kartach adresowych należy odwzorować materiał udostępniony przez Wydział Archeologii WUOZ, ściśle wg wskazań (kontakt bradzminska@mwkz.pl).

Proszę o wskazanie pracownika samorządu lub zespołu realizującego lub/i prowadzącego zadanie założenia gminnej ewidencji zabytków.

3/ Sporządzenie kart adresowych dla zabytkowych budowli, parków i cmentarzy. Zakres informacji o zabytkach nieruchomych, zawartych w karcie adresowej określa Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem. Karta adresowa powinna zawierać określenie zabytku, jego nazwę, adres oraz numer ewidencyjny nieruchomości, a także opis (zdjęcia, mapy). Z uwagi na skutek prawny włączenia zabytku do GEZ, obok waloru edukacyjnego, niezwykle istotne jest sumaryczne wskazanie wartości zabytkowych danego zabytku (historycznych, artystycznych, naukowych).

W załączeniu przykład karty GEZ o preferowanej zawartości.

4/ Przekazanie gminnej ewidencji. Zaznaczam tu, iż w świetle przepisów – w szczególności ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – stronami korespondencji tj. „porozumienia” w sprawie prowadzenia ewidencji zabytków, jak również programów opieki nad zabytkami itp. są wyłącznie organy ochrony zabytków oraz organy samorządu. Innymi słowy w powyższej sprawie nie reprezentują wyżej wymienionych podmioty zewnętrzne.

5/ Wydanie przez burmistrza zarządzenia o włączeniu karty adresowej zabytku do gminnej ewidencji zabytków; etap dotyczy także zabytków, których karty włącza się obligatoryjnie. Przepisy prawa nie przewidują *expressis verbis* obowiązku informowania właścicieli i posiadaczy zabytków o ujęciu go w gminnej ewidencji zabytków, fakt włączenia do tejże powinien być podany do publicznej wiadomości w sposób przyjęty w danej gminie. Oznacza to spełnienie zasady informowania obywateli o działaniach organów, które mają wpływ na ich prawa i obowiązki, a zwłaszcza skutkują ograniczeniami praw. W załączeniu przekazuję informację o skutkach włączenia zabytku do gminnej ewidencji zabytków.

Otrzymują
1/ adresat
2/ WUOZ a/s WD

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKOW

Barbara Jezierska

Załącznik nr 2: Wzór karty adresowej z Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2011, nr 113, poz. 661).

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO		3. Miejscowość
1. Nazwa		2. Czas powstania	4. Adres
8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym			
		5. Przynależność administracyjna	
		województwo	
		powiat	
		gmina	
		6. Formy ochrony	
		7. Opracowanie karty adresowej (autor, data i podpis)	

Załącznik nr 3: Wzór karty adresowej zabytków nieruchomych Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Grodzisk Mazowiecki

GEZ		KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO Nr 1	
1. Nazwa		2. Czas powstania	
<i>Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym</i>		3. Miejscowość	
		4. Adres:	
		nr dz. ew.	
		5. Przynależność administracyjna: Województwo: mazowieckie Powiat: grodziski Gmina: Grodzisk Mazowiecki	
		6. Formy Ochrony: Stan zachowania:	
7. Opracowanie karty adresowej (autor, data i podpis)		Zespół WGS84 Polska Sp. z o.o. <i>Źródła danych jak w punkcie 3 raportu</i>	
<i>Opis obiektu:</i>		<i>listopad 2016 r.</i>